

Διδάσκων: Αθανάσιος Μαρβάκης <sup>1</sup> marvakis@eled.auth.gr	A.Π.Θ., Π.Τ.Δ.Ε. Ακαδημαϊκό έτος 2020/2021
---	---

## Μάθημα

# Οργάνωση διαδικασιών μάθησης στο σχολείο

Ενότητα

Περιεχόμενα

1. **Τι είναι μάθηση για μας;**
  - A. Πώς προσεγγίζουμε τη «μάθηση»;
  - B. Αντιλήψεις κοινωνικών ομάδων για τη μάθηση
  
2. **Καθημερινές αυθόρμητες αντιλήψεις για τη μάθηση και επιστημονικές θεωρίες μάθησης**
  - A. Σχέσεις θεωριών μάθησης και αντιλήψεων για τη μάθηση
  - B. Τι είναι θεωρία
  
3. **Συμβατικές και κυρίαρχες θεωρίες της μάθησης και οι εικόνες που προβάλλουν για τον άνθρωπο και τον κόσμο**
  - 3.1 **Ουσιοκρατικές προσεγγίσεις για τη μάθηση**
  
  - 3.2 **Συμπεριφοριστικές προσεγγίσεις για τη μάθηση**
    - A. Ιστορικό πλαίσιο - εικόνα για την κοινωνία
    - B. Παραδοχές και προτάσεις για τη μάθηση, το υποκείμενο, τη διδασκαλία
    - Γ. Αναστοχασμός
  
  - 3.3 **Γνωστικιστικές προσεγγίσεις για τη μάθηση**
    - A. Πέρασμα από τον Μπιχεβιορισμό στο Γνωστικισμό
    - B. Βασικές έννοιες, αρχές και προτάσεις
    - Γ. Στοχασμός: Πολλαπλοί περιορισμοί της νόησης και της γνώσης

---

<sup>1</sup> Γραφείο: 9<sup>ος</sup> όροφος, Νο. 908 - τηλέφωνο: 2310-991296

- 3.4 Κονστρουκτιβιστικές προσεγγίσεις για τη μάθηση**
- A. Πέρασμα από το Γνωστικισμό στον Κονστρουκτιβισμό
  - B. Γνωσιολογικές παραδοχές/αφετηρίες
  - Γ. Παραδοχές ως προς τη μάθηση
  - Δ. Συνέπειες και προτάσεις για τη διδασκαλία
- 4. Η μάθηση ως συμμετοχή σε κοινωνικές πρακτικές**
- A. Προϋποθέσεις για τη ζήτηση και αποδοχή συμμετοχικών προσεγγίσεων
    - 1. Εσωτερικές δυναμικές - εκκινούμενες από ανεπάρκειες των συμβατικών προσεγγίσεων
    - 2. Ενάντια στις εκπαιδευτικές ανισότητες και τους αποκλεισμούς
    - 3. Κοινωνιακές αλλαγές
  - B. Παραδοχές για τη γνώση και τη μάθηση
    - 1. Τι είναι γνώση;
    - 2. Τι είναι μάθηση;
  - Γ. Συνέπειες και προτάσεις για την διδασκαλία
    - 1. Σύγκριση μαθησιακών πρακτικών εντός και εκτός σχολείου
    - 2. Προτάσεις για υπέρβαση του εγκλωβισμού των μαθησιακών πρακτικών
- 5. Μνήμη - αποτέλεσμα και εργαλείο της μάθησης**
- A. Το πεδίο της μνήμης και οι φορείς της
  - B. Τρόποι πραγμάτωσης της μνήμης
- 6. Παρώθηση της δράσης - συνέπεια και προϋπόθεση της μάθησης**
- A. Θρυμματίση της δράσης - θρυμματίση της παρώθησης
  - B. Η διαλεκτική σχέση μάθησης και παρώθησης

## **Θεματικές ενότητες**

*στο πλαίσιο των οποίων μπορούν – μετά από συνεννόηση -  
να πραγματοποιηθούν επιμέρους εργασίες*

### Οι ενότητες επιγραμματικά:

1. Δικές μας μαθησιακές πρακτικές, αυτοβιογραφικό υλικό, αντιλήψεις για τη μάθηση.
2. Μάθηση σε διαφορετικές κοινωνικές πρακτικές, π.χ. εμπειρίες από το σχολείο, την καθημερινότητα και άλλες οργανωμένες πρακτικές, όπως επαγγέλματα (π.χ. βοσκός, αεροναυπηγός κ.ά.).
3. Λογοτεχνικά κείμενα.
4. Σχετική «συμβουλευτική» βιβλιογραφία.

### Οι θεματικές πιο διεξοδικά:

#### **1. Δικές μας μαθησιακές πρακτικές, βιώματα, αντιλήψεις για τη μάθηση**

- Περιγράψτε μια δική σας πετυχημένη περίπτωση μάθησης στην καθημερινότητα και στο σχολείο.
- Πώς οργανώνετε τις διαδικασίες μάθησης, για παράδειγμα, στο Γυμνάσιο ή στο Λύκειο;
- Πώς βιώσατε το σχολείο ως μια συγκεκριμένη κοινωνική πρακτική με δεδηλωμένο στόχο τη μάθηση ως προς συγκεκριμένα θέματα που σχετίζονται με τη μάθηση και ως προς τη σχέση σας με τη μάθηση γενικότερα;
- Ποιες έννοιες είναι για εσάς συνυφασμένες με τη μάθηση - εκφράζουν δηλαδή τις σκέψεις και τα συναισθήματά σας; Καταγράψτε τους συνειρμούς σας.
- Ποια πιθανά συλλογικά και άρρητα μοντέλα για τη μάθηση προβάλλουν μέσα από τις αντιλήψεις και τα συναισθήματα των ίδιων των υποκειμένων;
- Καταγράψτε τα αρνητικά και τα θετικά σημεία της μέχρι τώρα μάθησής σας.

#### **2. Μάθηση σε διαφορετικές κοινωνικές πρακτικές**

- Περιγράψτε έναν καλό, μία καλή εκπαιδευτικό στο Δημοτικό, Γυμνάσιο/Λύκειο. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του/της; Σε ποια σημεία διαφοροποιείται από άλλους εκπαιδευτικούς;
- Ποιες (ρητές ή άρρητες) θεωρίες μάθησης ή ποια επιμέρους θεωρητικά θραύσματα μπορούμε να ανακαλύψουμε, για παράδειγμα, σε ένα σχολικό βιβλίο; -

Ακολουθούν οι συγγραφείς σε όλο το βιβλίο την ίδια προσέγγιση για τη μάθηση; Ποια; - Η ενδεχόμενη εκλεκτική χρήση θεωρητικών θραυσμάτων πώς αιτιολογείται από τους συγγραφείς (ρητά ή άρητα);

- Περιγράψτε άλλες κοινωνικές πρακτικές ή/και συγκυρίες, κατά τις οποίες ενδεχομένως μαθαίνουμε ή τουλάχιστον μπορούμε να μάθουμε έξω από το σχολείο (π.χ. αθλητικοί ή άλλοι σύλλογοι, πολιτικές ομάδες); Ποια είναι τα κοινά τους και ποια τα διαφορετικά χαρακτηριστικά αυτών των πρακτικών; Υπάρχει σχέση ή αλληλόδραση μεταξύ αυτών των διαφορετικών κοινωνικών πρακτικών;
- Τι χρειάζεται να μάθουμε και πώς, για να εξασκήσουμε ένα συγκεκριμένο επάγγελμα - ως διακριτή κοινωνική πρακτική (π.χ. βοσκός, κομμωτής/-τρια, αεροναυπηγός κλπ.);
- Τι θεωρείτε ότι χρειάζεται να μάθετε, για να διδάξετε;
- Για να μάθετε αυτή την κοινωνική πρακτική (διδασκαλία), τι προσδοκάτε από τα μαθήματα ψυχολογίας;

*Συμπερασματικά:* Ποια χαρακτηριστικά της μάθησης, ποιες αντιλήψεις για τη μάθηση απορρέουν από τις παραπάνω πρακτικές (της «καλής» καθηγήτριας, των δικών σας δραστηριοτήτων, των άλλων παραδειγμάτων);

### **3. Λογοτεχνικά κείμενα**

- Τι είναι μάθηση στη λογοτεχνία; Πώς εμφανίζονται και πραγματεύονται ζητήματα που σχετίζονται με τη μάθηση σε ένα λογοτεχνικό έργο; Ποιος μαθαίνει, τι, γιατί, πώς, πότε, για παράδειγμα, σε ένα αγαπημένο σας βιβλίο ή σε ένα βιβλίο που σας έκανε εντύπωση;
- Συλλέξτε ρήσεις, θυμολογίες, λαϊκές εκφράσεις, παροιμίες κλπ. (π.χ. από λογοτεχνικά κείμενα, τραγούδια, συζητήσεις με παλαιότερους). Πώς παρουσιάζεται σε αυτά η μάθηση και πώς τίθεται υπό πραγμάτευση;

### **4. Σχετική «συμβουλευτική» βιβλιογραφία**

- Με ποια κριτήρια επιλέγετε να διαβάσετε ένα βιβλίο που πραγματεύεται ψυχολογικά ζητήματα (όχι για τα μαθήματα!);
- Ποια βιβλία διαβάζετε εσείς ή γνωρίζετε ότι διαβάζουν γνωστοί/-ές σας;
- Με ποια κριτήρια αξιολογείτε ένα τέτοιο βιβλίο;
- Πώς εμφανίζονται ζητήματα μάθησης σε ένα τέτοιο βιβλίο και πώς τίθενται υπό πραγμάτευση;